

CRÒNICA LEGISLATIVA D'ANDORRA

Any 2019

Maria Cucurull Canyelles*

Resum

Aquesta crònica vol ser un recull dels diferents textos legislatius del 2019 que fan referència a l'ús de la llengua catalana al Principat d'Andorra i que afecten diversos àmbits de la societat. També hi podreu trobar diverses convocatòries i articles sobre la llengua del país, així com debats sobre aquesta matèria que s'han produït en l'esfera pública andorrana.

Paraules clau: Andorra; educació; Administració; titulacions; legislació; política lingüística.

LEGISLATIVE REPORTS ON ANDORRA

Abstract

This report aims to compile several legislative texts published throughout 2019 concerning the use of Catalan in the Principality of Andorra in different areas of Andorran society. Published calls and articles about the country's official language, together with discussions on this matter held in the Andorran public domain, are also included.

Keywords: Andorra; education; Administration; certificates; legislation; language policy.

---

* Maria Cucurull Canyelles, llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona, vicepresidenta del Centre de la Cultura Catalana d'Andorra i coordinadora del butlletí *InfoMigjorn*. mariacucurull@gmail.com

Citació recomanada: Cucurull Canyelles, Maria. (2020). Crònica legislativa d'Andorra. Any 2019. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 73, 227-234. <https://doi.org/10.2436/rld.i73.2020.3438>

Sumari

1 Introducció

2 Educació

3 Administració

4 Justícia

5 Cultura i esports

6 Programes electorals

7 Conclusions

1 Introducció

Andorra ha viscut un any intens amb dos períodes electorals: les eleccions generals del 7 d'abril i les eleccions comunals del 19 de desembre.

Pel que fa a les eleccions generals, podríem parlar d'una jornada històrica per al país, atès l'elevat nombre d'electors (27.278 persones amb dret a vot) i la varietat de partits polítics que s'hi van presentar, en total 8 partits. Demòcrates per Andorra (DA) va ser el partit més votat a les eleccions i continuarà governant durant els propers 4 anys gràcies a una coalició amb Liberals d'Andorra (L'A) i Ciutadans Compromesos. D'acord amb els resultats electorals, sembla que el vot està més fraccionat que en l'anterior legislatura i, poc acostumats als pactes, ara el repte serà superar els quatre anys amb un govern d'entesa.

En relació amb el tema que ens ocupa, cal destacar que en els programes electorals dels partits que es van presentar a les eleccions generals la llengua catalana va quedar en un segon pla, eclipsada per altres temes com l'economia, la gestió del medi ambient i les negociacions per l'acord d'associació amb la Unió Europea. Ara bé, en aquest darrer punt cal estar amatents per veure com evolucionen les negociacions, perquè podrien ser clau per aconseguir que el català tingui un nou estatus a la UE. Tot i així, atès que el partit que governa és el mateix que en l'antiga legislatura, no es preveu que en els propers anys hi hagi cap canvi notori respecte a les polítiques dels darrers quatre anys.

En aquesta crònica legislativa del 2019, farem esment de les lleis, els decrets i els edictes publicats al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* des del gener fins al desembre del 2019. Farem especial atenció als textos aprovats en matèria d'educació, perquè si a les acaballes del 2018 s'havia aprovat la [Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà](#),¹ ara s'han publicat decrets més concrets com el d'ordenament de batxillerat i els programes de les assignatures de Comunicació en Llengua Catalana i de Llengua i Literatura Catalanes de batxillerat. Uns programes innovadors i basats en un aprenentatge per competències però que impliquen una reducció de les hores lectives en aquestes matèries respecte de l'antic sistema. També repassarem la modificació del Decret de creació i regulació dels diplomes oficials de llengua catalana. A més, parlarem de l'adjudicació definitiva per a l'elaboració del Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana i la modificació del Reglament per a l'apreciació de la suficient integració a Andorra.

Tot i que l'objectiu principal d'aquesta crònica és destacar la legislació andorrana relacionada amb la llengua catalana, pensem que també cal fer especial atenció als resultats de l'enquesta de coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra corresponent a l'any 2018, atès que es van presentar públicament el 16 de desembre de 2019.

La societat andorrana és plurilingüe i la diversitat lingüística es veu com una de les grans riqueses del país; ara bé, el català no sempre és present en tots els àmbits, cosa que fa que sigui necessari promoure amb més intensitat l'ús social de la llengua oficial. I si bé és cert que el català té l'estatus indiscutible de llengua oficial, també és important no obviar la situació de fragilitat de la llengua tenint en compte el poder de les llengües veïnes i la necessitat de fer polítiques lingüístiques de protecció per garantir-ne l'ús.

2 Educació

Com és sabut, a Andorra hi ha tres sistemes educatius ben diferenciats: el sistema andorrà, el sistema francès i el sistema espanyol, que inclou també les escoles congregacionals. Cada sistema educatiu segueix els programes que determinen els ministeris d'educació propis. Ara bé, per garantir la integració al país dels alumnes dels sistemes educatius diferents de l'andorrà, el Consell General, ja el 1972, va introduir un programa d'andorranització de l'ensenyament que avui s'anomena Formació Andorrana.

Per tant, la Formació Andorrana té per objecte assegurar un coneixement bàsic de la cultura andorrana. El professorat que en forma part és contractat pel Govern d'Andorra i s'adapta a l'organització específica de cada sistema educatiu per impartir l'estudi de la llengua catalana i el medi, la història, la geografia, la cultura i les institucions d'Andorra.

¹ Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà (BOPA, núm. 49, 22.8.2018).

Per això, tenint en compte que a mitjan 2018 es va aprovar la [Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà](#),² per actualitzar “els principis bàsics que han de guiar la intervenció docent i la metodologia aplicada a les aules”, ara també cal que la Formació Andorrana s'adapti a aquest model educatiu que es basa en l'ensenyament per competències. Així doncs, el primer edicte de l'any anava en aquesta direcció i a final de gener es feia pública l'adjudicació definitiva de la contractació del senyor Artur Noguerol Rodrigo³ per a l'elaboració del Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana.

També amb relació al nou sistema educatiu andorrà, el 27 de febrer de 2019 es va aprovar el [Decret d'ordenament del nivell de batxillerat general del sistema educatiu andorrà](#). En l'exposició de motius, l'executiu recorda que la publicació de la Llei 17/2018 tenia la finalitat d'actualitzar els referents del sistema educatiu andorrà i ara, en el 2019, atesa l'arribada de la primera promoció d'alumnes a batxillerat que ha cursat la segona ensenyança en el marc del Pla estratègic de renovació i millora del sistema educatiu andorrà (Permsea), convé revisar el Decret d'ordenament del batxillerat general.

Pel que fa al plantejament lingüístic, l'article 4 explica que “el nivell de batxillerat té com a finalitat ampliar en els seus alumnes la competència plurilingüe, necessària en un context globalitzat, i capacitar-los per accedir a estudis superiors en entorns lingüístics i culturals diversos”. Tenint en compte que la majoria dels estudiants cursaran els estudis superiors a l'estranger i d'acord amb la diversitat cultural que hi ha al país, l'escola desenvolupa en els alumnes una mentalitat oberta, de respecte i curiositat envers les diferents cultures, i, per assolir aquest objectiu, “l'aprenentatge de llengües s'organitza al voltant de les assignatures pròpiament lingüístiques i la vehiculació de diferents assignatures en llengua catalana, castellana i francesa”. Les llengües vehiculars de batxillerat són: la llengua catalana, la llengua castellana i la llengua francesa, tal com explica l'article 10 referent al pla d'estudi. Ara bé, el Decret no determina les llengües de vehiculació de cada assignatura, atès que és el centre educatiu qui ha de determinar-les, sempre vetllant per una presència equilibrada de cada llengua.

Pel que fa a la configuració de l'itinerari, l'article 14 determina que cada alumne ha d'escollir obligatòriament una de les dues assignatures de llengua catalana: Comunicació en Llengua Catalana o Llengua i Literatura Catalanes. De manera que els alumnes que escullen Comunicació no poden aprofundir en la literatura catalana. En darrer terme, trobem els annexos. En l'annex 1, s'explicita el perfil de l'alumne de batxiller: “plurilingüe, amb domini elevat del català, el castellà i el francès — practicats en esperit de convivència plena— i d'un nivell d'usuari independent de l'anglès”. El Decret és clar, el sistema educatiu andorrà aposta pel plurilingüisme: tot alumne haurà de cursar obligatòriament Comunicació en Llengua Anglesa de tres hores setmanals i podrà escollir o bé Comunicació en Llengua Catalana de dues hores setmanals o bé Llengua i Literatura Catalanes de quatre hores setmanals. En cas que l'alumne esculli Comunicació en Llengua Catalana farà més hores a la setmana d'anglès que de català, cosa que només passa en el sistema educatiu andorrà.

A final de març de 2019, es va aprovar el [Decret del programa de l'assignatura de Comunicació en Llengua Catalana del batxillerat general de l'Escola Andorrana](#) el mateix dia que es va aprovar el [Decret del programa de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes del batxillerat general de l'Escola Andorrana](#). Ens els programes d'ambdues assignatures es detallen els recursos d'aprenentatge i els criteris d'avaluació que cal fer servir i les expectatives que han de complir els alumnes en finalitzar el cicle de batxillerat. Tot plegat, des d'un enfocament competencial.

En el cas de l'assignatura de Comunicació en Llengua Catalana, es treballen tres competències: oral, lectora i escrita. En la introducció s'explica que el programa s'articula tenint en compte tres teories fonamentals. En primer lloc, l'enfocament comunicatiu, que se centra en el desenvolupament de les capacitats lingüístiques més bàsiques —parlar, entendre, interactuar, llegir i escriure— en contextos reals o versemblants. En segon lloc, la dimensió de l'ús social de la llengua, “en què l'element central d'ensenyament i aprenentatge és la tasca comunicativa”. I finalment, servint-se del context plurilingüe, un enfocament plural de les llengües i les cultures, en què aprendre a comunicar en “una llengua es recolza en el domini d'altres llengües de l'individu”.

² Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà (BOPA, núm. 49, 22.8.2018).

³ Artur Noguerol Rodrigo és professor emèrit de didàctica de la llengua i la literatura de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB.

En l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes s'afegeix una nova competència a les tres anteriors: interpretar produccions literàries. Així mateix, en la introducció es detallen les mateixes tres teories fonamentals sobre les quals s'articula el programa i se n'hi afegeix una quarta, que és la que vertebra el desenvolupament de la competència literària. Aquest quart enfocament s'anomena "formació del lector literari" i a diferència de l'ensenyament tradicional fuig de la metodologia historicista i formalista. Sense renunciar a tenir en compte elements històrics o formals, la voluntat és que l'aprenentatge de la literatura es visqui com un fet social compartit.

Al mes de juny, en acabar el curs escolar de la primera promoció que havia completat el cicle de batxillerat en el marc del Permsea, es modifiquen els articles 25 i 28 del [Decret de creació i regulació dels diplomes oficials de llengua catalana del Govern d'Andorra](#).⁴ La modificació es deu al canvi de sistema de qualificació que s'utilitza actualment als nivells de segona ensenyança i de batxillerat del sistema educatiu andorrà, que es defineix exclusivament a partir d'una escala formada per cinc qualificacions: A-B-C-D i NA. Si fins ara els alumnes obtenien els títols amb una mitjana anual igual o superior a 7 sobre 10 punts, ara podran tenir el nivell B2 a 4t de segona ensenyança i el nivell C1 a 2n de batxillerat si han assolit un nivell de desenvolupament de B o A en totes les competències. En el cas dels alumnes de batxillerat el resultat s'obtindrà a partir de la prova oficial de batxillerat, tant si han cursat Comunicació en Llengua Catalana com Llengua i Literatura Catalanes. És a dir, independentment de si han cursat dues o quatre hores de català durant el cicle de batxillerat. Els alumnes de formació professional també poden tenir el nivell C1 a partir de la prova oficial de batxillerat professional en l'àmbit de la llengua catalana amb un nivell de desenvolupament de les competències de B o A.

De la mateixa manera que als alumnes dels sistemes educatius diferents a l'andorrà se'ls proporciona un coneixement de la cultura andorrana, es considera indispensable que aquelles persones que volen obtenir la nacionalitat andorrana per algun dels tres supòsits que preveu la llei demostrin a bastament a partir d'una prova oral d'integració que tenen uns coneixements de llengua catalana i també de la història, la cultura i les institucions del país. Fins ara, la prova era obligatòria, però el 16 de gener de 2019 el Govern va publicar el Decret de creació i regulació del diploma de ciències humanes i socials. Aquest text normatiu té com a objectiu flexibilitzar l'accés a la nacionalitat i es pot eludir l'entrevista d'integració davant la Comissió de Nacionalitat en cas que se superi satisfactòriament la formació amb almenys una puntuació de 5 sobre 10 i es demostrï una assistència mínima del 80% de les classes d'aquest curs de 60 hores. Així mateix, a les proves també s'avalua el nivell de llengua catalana A2.

I atès que hi ha una nova via per a l'obtenció de la nacionalitat, fou necessari modificar l'anterior [regulació](#)⁵ per adequar-la a la formació que actualment s'està duent a terme al centre encarregat de la formació d'adults que ofereix coneixements de la història del país, del patrimoni, de les institucions i del medi natural, i alhora permet avaluar el nivell de llengua catalana A2. Per tant, el nou reglament considera integrades a la societat andorrana les persones que en el moment de sol·licitar la nacionalitat hagin cursat l'escolaritat obligatòria al Principat d'Andorra o que acreditin que disposen del diploma de ciències humanes i socials.

3 Administració

[El 24 d'abril de 2019](#)⁶ i també l'[11 de desembre de 2019](#),⁷ el Govern d'Andorra va publicar al BOPA l'avís dels exàmens oficials de llengua catalana dels nivells A1, A2, B1, B2, C1 i C2. El requisit per poder realitzar les proves era tenir més de setze anys en el moment en què tinguessin lloc els exàmens, independentment de la nacionalitat o de si eren o no residents al Principat d'Andorra.

⁴ [Decret del 26-6-2019, de modificació dels articles 25 i 28 relatius al sistema educatiu andorrà del Decret del 10-5-17, de modificació del capítol quart del Decret de creació i regulació dels diplomes oficials de llengua catalana del Govern d'Andorra](#) (BOPA, núm. 59, 3.7.2019).

⁵ Decret del 27 de març 2019 de modificació del Reglament per a l'apreciació de la suficient integració a Andorra (BOPA, núm. 32, 3.4.2019).

⁶ Avís del 24 d'abril de 2019 dels exàmens oficials de llengua catalana dels nivells A1, A2, B1, B2, C1. (BOPA, núm. 38, 2.5.2019).

⁷ Avís de l'11 de desembre de 2019 dels exàmens oficials de llengua catalana dels nivells A1, A2, B1, B2, C1 (BOPA, núm. 108, 18.12.2019).

A final de gener, el BOPA també va publicar l'[avis](#)⁸ per a la convocatòria específica de l'examen del diploma oficial de llengua catalana del nivell C1 per a escolars del Col·legi Maria Moliner que han cursat l'assignatura de Llengua Catalana a primer de batxillerat i que actualment fan el 2n curs de batxillerat. I també per als escolars del Lycée Comte de Foix que han realitzat l'assignatura de Català durant els darrers dos cursos al liceu general, tecnològic o professional i que actualment fan *terminale*.

També en l'àmbit de l'Administració, el 24 d'abril de 2019 es va publicar un [edict](#)⁹ per obtenir l'habilitació professional de la traducció i la interpretació jurades. Els candidats han de superar l'examen de llengua catalana corresponent al nivell C2. Als examinands se'ls avalua si tenen la competència lingüística necessària per comunicar-se eficaçment en qualsevol situació comunicativa formal, sobretot en situacions de certa complexitat en diferents àmbits: tècnics, professionals i acadèmics. Així mateix, el candidat ha de ser capaç d'analitzar aspectes relacionats amb el bon ús de la normativa de la llengua catalana i per ser apte cal obtenir una puntuació total mínima de 60 punts sobre 100. A més, la prova de llengua catalana és eliminatòria.

També es va publicar un [edict](#)¹⁰ per a la cobertura de dues places de tècnic de caràcter eventual, adscrites al Departament de Política Lingüística del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, per ocupar el lloc de treball de tècnic dinamitzador de política lingüística. D'acord amb la convocatòria, els nous tècnics hauran de promoure l'ús de la llengua a través de "campanyes o accions diverses", s'ocuparan de sensibilitzar la ciutadania, de vetllar perquè es compleixi la legislació lingüística, impulsar la investigació i oferir un servei de correccions i consultes. Per aspirar a la plaça calia tenir nacionalitat preferentment andorrana, espanyola, francesa o portuguesa, indistintament, i tenir la titulació d'ensenyament superior estatal mínima del nivell 3 del MATES en l'àmbit d'estudi de la llengua catalana, amb un nivell mínim de català igual o equivalent al C2 del MECR. Una de les places va quedar deserta i per això el 13 de novembre es va publicar un nou [edict](#)¹¹ al BOPA.

D'altra banda, el 25 de setembre de 2019 es va publicar un [edict](#)¹² pel qual es convocava un concurs públic per a la contractació d'una empresa per dissenyar, produir i executar tots els elements d'una campanya de sensibilització sobre l'ús de la llengua oficial. La campanya s'ha estrenat al gener de 2020 amb el lema "Aquí, en català. Atreveix-t'hi!". El mes d'octubre es convocava un altre [edict](#)¹³ per contractar una empresa que adaptés el llibret *Viure a Andorra*. Es tracta d'un llibre de català bàsic en imatges, destinat a aprenents de català, que s'havia editat el 2006.

El 2019, ha baixat lleugerament el nombre de [denúncies de consumidors](#) que no han estat atesos en la llengua oficial.¹⁴ Si normalment la xifra anual d'alertes supera la trentena, el 2019 hi ha hagut un mínim descens, 28 casos. La [lle](#)¹⁵ és explícita: el català ha de ser present en tots els àmbits, en els rètols dels establiments, en les cartes dels restaurants i en els tiquets de caixa. A més, el consumidor té el dret de ser atès en català i l'establiment té el deure d'oferir el servei en la llengua oficial. Marta Pujol, la cap del Servei de Política Lingüística, considera que la baixada del nombre de denúncies és positiu. Ara bé, el fet que hi hagi consumidors que presentin queixes no necessàriament ha de ser negatiu, també podem llegir aquestes alertes com una mostra de conscienciament lingüística.

---

8 Avis del 30 de gener del 2019 de la convocatòria específica de l'examen del diploma oficial de llengua catalana, usuari experimentat, nivell C1, per a escolars (BOPA, núm. 11, 6.2.2019).

9 Edict del 24 d'abril del 2019 pel qual es fa pública la convocatòria de les proves per obtenir l'habilitació professional de la traducció i la interpretació jurades (BOPA, núm. 38, 2.5.2019).

10 Edict del 3 d'octubre del 2019 per a la cobertura, amb treballadors públics interins, de dues places en el lloc de treball de tècnic dinamitzador de política lingüística (BOPA, núm. 85, 9.10.2019).

11 Edict del 13 de novembre del 2019 per a la cobertura, amb un treballador públic interí, d'una plaça en el lloc de treball de tècnic dinamitzador de política lingüística (BOPA, núm. 98, 13.11.2019).

12 Edict del 25 de setembre de 2019 pel qual es convoca un concurs públic per a la contractació d'una empresa per dissenyar, produir i executar tots els elements d'una campanya de sensibilització sobre l'ús de la llengua oficial en l'atenció al públic (BOPA, núm. 82, 2.10.2019).

13 Edict del 9 d'octubre de 2019 pel qual es convoca un concurs públic per contractar una empresa que faci l'adaptació i l'edició del llibret *Viure a Andorra* (BOPA, núm. 88, 16.10.2019).

14 Òscar Serrano (10 de febrer de 2020). [Vora 30 denúncies per no utilitzar el català](#). *Diari d'Andorra*. Consultat el 4 de març de 2020.

15 Llei d'ordenament de l'ús de la llengua oficial de 16 de desembre de 1999 (BOPA, any 12, núm. 2, 12.1.2000).

Finalment, el 16 de desembre de 2019, la ministra de Cultura i Esports, Sílvia Riva; el director de Política Lingüística, Joan Sans, i el director del CRES, Joan Micó, van presentar els resultats de l'estudi "Coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra" corresponent a l'any 2018. L'enquesta es va realitzar per telèfon a una mostra de 742 persones, residents a Andorra i majors de 14 anys. L'objectiu de l'estudi era obtenir dades sobre l'evolució dels coneixements lingüístics de la població d'Andorra i comparar-los amb les dades dels anys 1995, 1999, 2004, 2009 i 2014. *Grosso modo*, l'estudi revela que el català i el castellà són les llengües més habituals de la majoria de la població, parlades de manera exclusiva o combinada. Pel que fa al coneixement, el castellà és la llengua més coneguda entre els enquestats, amb un 9,3, i el català se'n situa lleugerament per sota, amb un 8 de mitjana, en una escala del 0 al 10, en què el 0 és que "no es coneix gens ni mica" i un 10, que "es coneix perfectament". Referent a l'ús, el català continua sent la llengua més utilitzada, amb un indicador de 3,2, en què 1 correspon a "gens" i 5, a "molt utilitzat". Finalment, cal destacar l'indicador lingüístic que s'obté de la combinació de coneixement i d'ús, que ens mostra que les llengües de referència de la població andorrana són el català i el castellà.

4 Justícia

Al llarg del 2019, s'han publicat quinze edictes per cobrir places vacants al Consell Superior de la Justícia. Algunes eren per cobrir una vacant d'un [nunci judicial](#),¹⁶ altres de [tècnic programador](#),¹⁷ [administratiu](#),¹⁸ [secretari judicial](#)¹⁹ i [magistrat del Tribunal de Corts](#).²⁰ El nivell de llengua catalana que es demana en cada cas depèn de la titulació requerida. Així, quan es demana el nivell 3E o 3F del sistema de classificació de personal de l'Administració de Justícia, es demana un nivell B1 de català. En canvi, quan els nivells són més alts —2 C, 2 B i 1A—, també s'incrementa el nivell de llengua, en aquests casos cal un B2.

Val a dir que en el cas de la plaça per cobrir un càrrec de magistrat del Tribunal de Corts no es demana un nivell concret de llengua catalana, sinó que les bases de la convocatòria únicament estableixen que es "valorarà el grau de coneixement de la llengua catalana".

5 Cultura i esports

El mes de febrer Andorra inaugurava un nou eix comercial que agrupa les avingudes de Meritxell i de Carlemany i la zona annexa de Fener Boulevard amb el nom de [The Shopping Mile](#).²¹ Els promotors de la iniciativa asseguraven que el nom en anglès es deu a una estratègia de màrqueting per traspasar fronteres i mostrar-se més globals. Ara bé, la decisió no va estar exempta de polèmica. L'escriptor Albert Villaró considerava que era una mostra de poc respecte a la llengua, tenint en compte que és un tret que distingeix els andorrans. Així mateix, Claude Benet, exministre de Turisme, recordava la fragilitat de la llengua i de la identitat del país i afirmava que justament l'anglès pot contribuir a diluir la identitat andorrana.

El març de 2019, poc abans d'acabar l'anterior legislatura, es presentava la campanya "Entrena la llengua" per promoure el català en l'àmbit de l'esport de base. Atès que en el món de l'esport molt sovint s'usen altres idiomes arrelats al país, la campanya vol conscienciar els joves sobre la importància d'usar la llengua catalana pel seu paper integrador. Apropar-se als 6.000 joves que periòdicament s'entrenen en alguna modalitat esportiva és cabdal per aconseguir que el català sigui la llengua d'ús en l'àmbit esportiu.

16 Edicte del 7 de març del 2019 per a la cobertura d'una plaça vacant de nunci judicial adscrita al Consell Superior de la Justícia (BOPA, núm. 26, 7.3.2019).

17 Edicte del 7 d'agost del 2019 de segona convocatòria pública pel procediment selectiu d'ingrés per proveir una plaça en el lloc de treball de tècnic programador adscrit al Consell Superior de la Justícia (BOPA núm. 69, 14.8.2019).

18 Edicte del 7 d'agost del 2019 per la convocatòria del procediment selectiu d'ingrés per proveir una plaça en el lloc de treball d'administratiu adscrit al Tribunal Superior de Justícia. (BOPA núm. 69, 14.8.2019).

19 Edicte del 7 d'agost del 2019 per la convocatòria del procediment selectiu d'ingrés per proveir dues places en el lloc de treball de secretari judicial adscrit a la Batllia (BOPA núm. 69, 14.8.2019).

20 Edicte de data 10 d'abril del 2019 pel qual es convoca un concurs obert de juristes per cobrir una vacant en el càrrec de magistrat del Tribunal de Corts amb dedicació parcial (BOPA núm. 36, 17.4.2019).

21 Moreno, Dolors (11 de febrer de 2019). [La marca que uneix i divideix](#). *Diari d'Andorra*. (Consultat el 26 de febrer de 2020).

Encara en l'àmbit cultural, el Centre de la Cultura catalana d'Andorra en col·laboració amb el Ministeri de Cultura, Joventut i Esports va publicar el volum *Andorra i Pompeu Fabra*, una publicació que recull totes les comunicacions que van tenir lloc el setembre de 2018 amb motiu de la jornada que es va organitzar per commemorar l'Any Fabra.

6 Programes electorals

Una coalició al Consell General entre DA, L'A i Ciutadans Compromesos ha permès formar Govern. Actualment, el cap de Govern és Xavier Espot, de DA. DA no feia cap referència a la llengua en el seu programa electoral. Igual que Ciutadans Compromesos, que només va presentar candidatura a la parròquia de la Massana, tampoc no feia cap proposta amb relació a la llengua. En canvi, L'A hi dedicava dos punts del seu programa electoral. Proposava potenciar la llengua catalana fent més campanyes de divulgació i dotar el Servei de Política Lingüística de més recursos. A més, prometia garantir que totes les institucions públiques asseguressin l'ús correcte del català.

D'altra banda, dos dels partits que se situen més a la dreta —Terceravia i Units pel Progrés d'Andorra (UPA)— sí que incloïen propostes sobre llengua en els seus programes. Terceravia, amoïnada per intensificar el sentiment nacional, proposava potenciar la identitat andorrana promovent l'ús de la llengua oficial del país. A UPA, en canvi, trobàvem en l'apartat d'immigració que es fomentaria l'obligatorietat d'aprovar el nivell A de català o un certificat positiu d'assistència a classes d'aquest nivell per renovar el permís de residència i treball. Finalment, Andorra Sobirana, el tercer partit situat a la dreta, no feia cap esment de la llengua.

El dos únics partits de centreesquerra incloïen propostes ben diferenciades. Socialdemocràcia i Progrés (SDP) proposava una Andorra més europea i per assolir-ho sembla que li feia nosa la llengua catalana. Plantejava modificar la legislació per permetre assumir la normativa del cabal comunitari a partir de textos en llengua francesa o castellana sense que calgui “una farragosa i costosa traducció” periòdica de tota la normativa adoptada a Brussel·les. Lluny d'aquest punt de vista, el Partit Socialdemòcrata (PS) centrava les seves propostes en dos punts. En primer lloc, plantejava millorar les competències de l'alumnat en llengua anglesa tot desenvolupant la competència dels docents. A més, es proposaven afavorir activitats complementàries com campaments, estades a l'estranger, tallers i activitats extraescolars accessibles a tots els infants. I més enllà de fomentar la diversitat lingüística, també proposaven un Pla nacional lingüístic: un instrument per al foment del català oral i escrit. Una eina dirigida a l'ús, l'ensenyança i la promoció del català en tots els àmbits.

7 Conclusions

Andorra ha viscut un any intens políticament parlant. A finals de maig es presentava el nou equip de Govern i de moment no hi ha hagut gaires avenços en matèria lingüística. El nou sistema educatiu andorrà basat en un ensenyament per competències, ara per ara, ha reduït les hores lectives en llengua catalana, cosa que no és una bona notícia per garantir un bon coneixement de la llengua oficial. Tot i que s'ha portat a terme una campanya interessant per sensibilitzar els joves sobre la importància d'usar la llengua catalana a l'esport, veurem com es desenvolupen les futures campanyes de promoció de la llengua.

D'altra banda, l'enquesta sobre coneixements i usos lingüístics situa el castellà per sobre del català en totes les competències, per tant, ara el repte serà aconseguir revertir la situació. Tot i així, la dada més esperançadora de l'estudi és la que fa referència a la transmissió de la llengua de pares a fills, ja que en aquest punt el català es manté com la llengua més usada per parlar amb els fills: amb un 55,3% veiem un increment de tres punts respecte de les dades del 2014.

Finalment, caldrà estar atents a les negociacions de l'acord d'associació d'Andorra amb la UE, atès que en matèria lingüística el català podria assolir un nou estatus o bé quedar relegat a un segon pla. En funció de les aspiracions del Govern, la polèmica estarà servida.